

Merituddannelse blev fagligt springbræt

At få mine kompetencer
sort på hvidt har gjort
mig til en dygtigere
socialpædagog, lyder det
fra **Poul-Erik Berger Juhl**

FOTO: PRIVAT

#socialpædagog

Jeg hedder Ole Bramsen, er 52 år og ansat på ungdomspsykiatrisk sengeafsnit i Skejby. Her er de unge ofte kun indlagt i få dage, så jeg skal på kort tid kunne skabe tillid og kontakt. Det kan fx være, når politiet er kommet ind med en ung, der stadig er helt oppe at køre. Jeg korrigerer ikke den unge, sådan som politiet fx kan finde på at gøre ved at sige: 'Nu skal du altså opføre dig ordentligt!' I stedet viser jeg basal omsorg og prøver at møde og forstå den unge ved fx at sige: 'Og så blev du lagt i håndjern. Jeg synes, det så ud til at være voldsomt for dig.' Hvis jeg selv laver en lille fejl, har jeg erfaring for, at det hjælper relationen på vej – men jeg skal være i stand til at tackle fejlen, så den unge ikke bliver utryg. Fx var jeg engang ved at tabe computeren. Det åbnede for kontakt, så jeg kunne joke lidt: 'Nu må jeg passe på, jeg ikke også vælter glasset.' Jeg ved ikke, hvorfor det virker. Måske er det, fordi jeg viser mig som et menneske, der kan fejle – ligesom de unge. Måske er det, fordi vi hurtigt får et fælles tredje. ✕

Kolofon

Udgives af Socialpædagogerne, Brolæggerstræde 9, 1211 København K. Tlf. 7248 6000. sl.dk /// **Ansvarshavende** Forbundsformand Benny Andersen /// **Redaktion** Søren Lauridsen (chefredaktør), sln@sl.dk, Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk, Malene Dreyer, mad@sl.dk, Jakob Ravn Brinck, jaf@sl.dk, Lea Holtze, hol@sl.dk /// **Kontakt redaktionen** på nyhedsrum@sl.dk /// **Layout** René Hart /// **Produktion** KLS PurePrint A/S /// **Læserbreve** Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. Vi opfordrer til, at indlæg højst fylder 2.000 anslag, og redaktionen forbeholder sig ret til at forkorte. Læserbreve med injurierende indhold afvises. Indlæg sendes til nyhedsrum@sl.dk /// **Annoncer** Se annonceinformation på socialpædagogen.sl.dk /// **Oplag** 45.000 i perioden 01.07.17-30.06.18 /// **Redaktionen** af 3/2021 er afsluttet 26.02.2021. Næste nummer udkommer i uge 16, 2021 /// **Forsidefoto** Tor Birk Trads /// 78. årgang /// ISSN 0105-5399

Magasinet er 100% fri for skadelige/hormonforstyrrende kemikalier og er certificeret efter verdens strengeste miljøcertificering.

Vi tager ansvar for indholdet og er tilmeldt PRESSE NÆVNET

Danske Medier OPLAGSKONTROL

22

Børn har været igennem tre, fire og nogle gange fem forskellige forløb, før de så får den rigtige indsats. Det er børnenes liv, vi spilder. Og socialpædagogerne har skullet være små mirakelfabrikker.

— Charlotte Møller Pedersen, forstander Dannevirke
Kostskole og formand for FADD

PORTRÆT

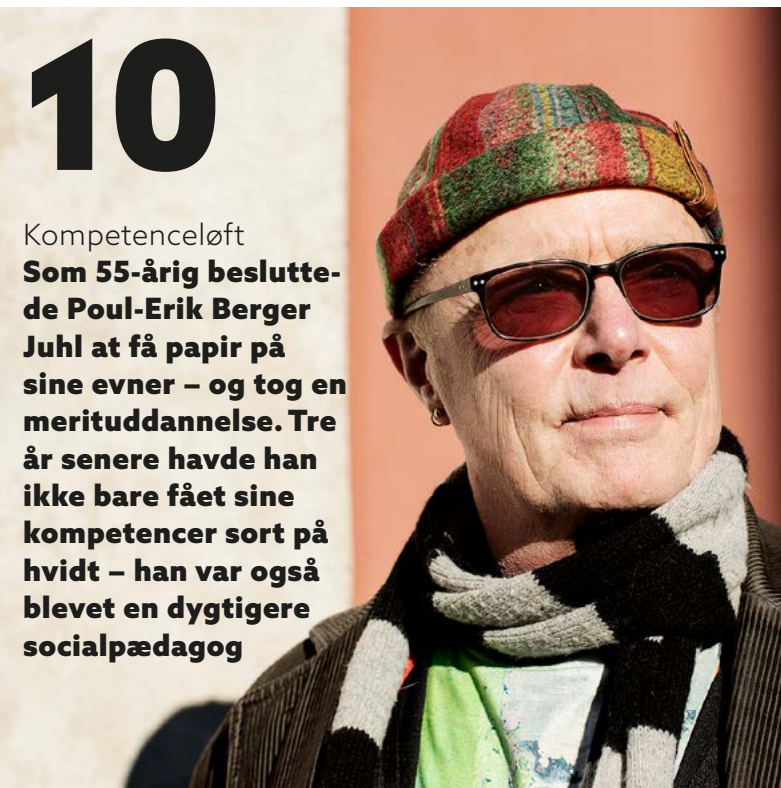

FOTO: TOR BIRK TRADS

10
Kompetenceløft
Som 55-årig besluttede Poul-Erik Berger Juhl at få papir på sine evner – og tog en merituddannelse. Tre år senere havde han ikke bare fået sine kompetencer sort på hvidt – han var også blevet en dygtigere socialpædagog

TEMA

18

Anbringelser
Vi skal have modet til at sætte rigtigt ind fra start – og forældrene skal ikke skrives ud af ligningen, lyder erfaringerne fra to arbejdspladser, hvor de har specialiseret sig i at udrede akut anbragte børn

Podcast til ledere

Hvordan leder man medarbejdere med en anden faglig baggrund end ens egen socialpædagogiske? Og hvad er nøglen til at udøve professionsfaglig ledelse? Socialpædagogernes Fagligt Fokus har lavet to helt nye podcast målrettet socialpædagogiske ledere.

Lyt med på
sl.dk/fagligtfokus

FOTO: ASTRID DALUM

REPORTAGE

30

Frirum
På Job & Aktivitetscenter Hørkær i Herlev giver aktiviteter som madlavning, picnic i det fri, mindfulness og fællessang borgerne et tiltrængt pusterum i en coronaramt hverdag

FOTO: SOFIA BUSK

4

Søg støtte til din gode idé

Ønsker du at forbedre arbejdsmiljøet? Eller har I brug for faglig inspiration? Nu er det igen muligt at søge om støtte fra Socialpædagogernes Initiativpulje

6

God aftale i en svær tid

Det altoverskyggende krav til OK21 var løn: Reallønnen skulle sikres som et absolut minimum. Det lykkedes – og mere til. Læs resultaterne fra OK21

8

Overlevelsesguide til plejefamilier

Ny bog fortæller om de udfordringer og problemer, der kendetegner det at være plejefamilie

16

Dilemma

Kan man med god socialpædagogik forebygge stort set al fysisk magtanvendelse? Mød to socialpædagoger, som ikke er helt enige

38

Springet

Med en ny funktion som pårørende-rådgiver skal Bjarne Bruun hjælpe børn og unge under 18 år, der fx har en psykisk syg forælder eller en handicappet søskende

LÆS DIT FAGBLAD ONLINE PÅ
socialpædagogen.sl.dk/fagblad

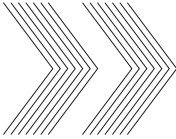
FOTO: NILS LUND PEDERSEN

INDSATSTEAM SKAL HJÆLPE BOTILBUD

’Det må ikke være med livet som indsats, at man går på arbejde i socialpsykiatrien. Det skal vi gøre noget ved.’ Med disse ord indleder socialminister Astrid Krag et brev til Socialpædagogerne og FOA – skrevet på baggrund af det drab, der fandt sted på et botilbud i december sidste år. Ministeren skriver bl.a., at der nu er afsat midler til at videreføre Socialstyrelsens indsatssteam, der skal hjælpe botilbud med at forebygge vold.

Hun omtaler også et brev sendt til lederne af alle landets botilbud med en opfordring til at tage imod tilbuddet om at få besøg af indsatssteamet – og en påmindelse om, at det er et ledelsesmæssigt ansvar på det enkelte botilbud at sikre de ansattes sikkerhed, herunder at der er de fornødne personalemæssige kompetencer og ressourcer, og at ingen medarbejder arbejder alene, hvis det ikke er forsvarligt.

Brevet afrundes med en tak fra socialministeren: ’Jeg vil slutte af med at bede jer om at viderebringe min tak til jeres medlemmer for det store arbejde, de hver dag udfører for nogle af de mest udsatte mennesker. Det har min store respekt.’ X

Regeringen har med udspillet ’Børnene Først’ sat børnene i centrum. Det er deres liv, og derfor skal de i langt højere grad involveres og spørges.

Og samtidig er den overordnede tankegang, at samfundet i langt højere grad skal forebygge mistrivsel – og ikke anbringelser.

— **Verne Pedersen**, forbunds næstformand i Socialpædagogerne

Læs mere om ’Børnene Først’ og anbringelsesområdet i vores **tema på side 18**

4.707

anmeldelser om arbejdsskader relateret til COVID-19 har Arbejdsmarkedets Erhvervssikring modtaget pr. 1. marts. Husk, at hvis du bliver smittet med COVID-19 på arbejdet, bør du anmelde det som en arbejdsskade. X

Læs mere om hvordan på: socialpaedagogen.sl.dk/arkiv/2021/02/saadan-anmelder-du-covid-19-som-arbejdsskade/

Søg støtte til dine gode idéer

Måske ønsker du at forbedre arbejdsmiljøet på din arbejdsplads? Eller måske har I brug for ny, faglig inspiration? **Nu er det igen muligt at tage initiativ og søge om støtte på op til 10.000 kr. fra Initiativpuljen.**

Forbundet lancerede første gang Initiativpuljen i 2019, hvorfra medlemmer kunne søge om støtte til et fagligt eller socialt initiativ. Det blev til i alt 76 medlemsdrevne initiativer med omkring 2.000 deltagere.

En af dem var socialpædagog Lone Petri, der arrangerede en dag, der skulle bidrage til trivslen blandt medarbejderne på døgninstitutionerne Vokseværket og Vesterlund – med aktiviteter som bl.a. sumobrydning, tovtrækning og stenmaling.

– Jeg tænker faktisk, at det vil være rigtig godt for os at gøre noget tilsvarende igen – især efter corona-nedlukningen, hvor der virkelig vil være behov for at give trivsel og kollegaskab et boost, siger hun.

Initiativpuljen er en del af medlemsprojektet ’Vi er Socialpædagogerne’ og ’Sammen former vi det gode arbejdsmiljø’, og det er hurtigt og nemt at søge.

Læs mere på sl.dk/pulje

Socialpsykiatri: Faglighed og forebyggelse

En **podcast-miniserie** om hverdagen i socialpsykiatrien – og en guide med syv metoder til at forebygge vold. Det er helt nye publikationer på Socialpædagogernes Fagligt Fokus, som i kølvandet på drabet på en socialpædagog i december sidste år sætter fokus på socialpsykiatrien.

I del 1 i podcast-miniserien kan du møde to socialpædagoger, som fortæller om en stadig mere presset socialpsykiatri. En hverdag, hvor borgerne bliver dårligere og dårligere, og hvor sikkerheden og rammerne for at kunne udføre socialpædagogisk arbejde ikke er, som de burde være.

I del 2 sætter vi fokus på, hvad et socialpsykiatrisk bosted har gjort for at få styr på den faglige tilgang og metoderne til at forebygge vold og konflikter. På det socialpsykiatriske bosted Lindevang i Helsingør fortæller socialpædagog og TR Jeanette Lindberg om, hvordan en voldsom episode blev en øjenåbner i forhold til at forebygge vold og konflikter til gavn for både beboere og medarbejdere.

Der er også god viden og konkrete værktøjer at hente i artiklen ’7 metoder til at forebygge vold’, der giver dig et overblik over metoder, som har vist positive effekter på voldsforebyggelse inden for det socialpædagogiske område. Læs bl.a. om Trafiklysmodeellen, risikovurderingsredskabet Brøset Violence Checklist – og Low Arousal. X

Bliv klogere på dit fag på sl.dk/fagligtfokus

Jubilæumsplakat skabt af medlemmerne

Gennem de sidste tre måneder har alle medlemmer været inviteret til at hjælpe kunstneren Linus Nyström med at skabe en jubilæumsplakat, som kan udtrykke ’hvad der gør os til os’ i anledning af Socialpædagogerne 40-års jubilæum. I alt har medlemmerne bidraget mere end 11.387 gange i den proces, der nu har ført til den færdige jubilæumsplakat.

3.240 valgte farverne grøn og rød og cirklen som form. Og 2.884 beskrev med egne ord, hvad en socialpædagog er. X

FOTO: ROBERT WENGLER

VERDENS BEDSTE UDDANNELSE TIL VERDENS BEDSTE FAG

I virkeligheden er det ret simpelt: Selvfølgelig skal socialpædagoger have en stærk uddannelse, som ruster til arbejdslivet på socialområdet. Både for deres egen skyld, fagets skyld og ikke mindst for alle de borgere, som har brug for den særlige støtte, socialpædagoger kan give. Og al forskning viser, at der bestemt ikke bliver mindre brug for særlig faglig viden og metoder på området. Tværtimod.

Derfor har vi gennem flere år arbejdet målrettet på at få styrket specialiseringen i social- og specialpædagogik på pædagoguddannelsen. Vi ønsker, at morgendagens socialpædagoger kommer ud med en stærk faglighed, kompetencer og metoder til de områder, de skal arbejde med. Men selvom vi er på vej, er vi desværre langt fra i mål.

Pædagoguddannelsen er ved at blive evalueret. Sidste måned kom Uddannelses- og Forskningsministeriets delrapport, som er et element i evalueringen. Desværre er der slet ikke gået nok i dybden med specialiseringerne, som udgør en meget stor del af uddannelsen. Derfor beholder vi nu arbejdshandskerne på og fortsætter dialogen med politikere landet over.

For stod det til os at lave planen for det videre arbejde mod en bedre uddannelse, skal der først og fremmest gives mere plads til socialpædagogerne specialisering. Derudover skal social- og specialpædagogisk faglighed, metoder og teoretisk viden i højere grad matche borgernes og arbejdsmarkedets behov. Tværfaglighed, etik samt viden om fysisk og mental sundhed skal inkorporeres i hele uddannelsen. Modulopbygningen skal afskaffes, fagstruktur skal tilbage – og praktikforløbene skal styrkes. Og så er der brug for flere undervisere med erfaring fra socialpædagogisk praksis.

Hvis Danmarks udsatte, udviklingshæmmede og omsorgssvigtede børn, unge og voksne skal have den bedst mulige støtte og de mest kompetente indsats, skal pædagoguddannelsen styrkes. Både de udsatte og fremtidens socialpædagoger fortjener mere. X

Marie Sonne
forbunds næstformand

FOTO: PRIVAT

OK21 Socialpædagogerne har i løbet af februar i flere omgange været ved forhandlingsbordet for at lande nye overenskomster.

GOD AFTALE I EN SVÆR TID

Socialpædagogernes altoverskyggende hovedkrav til OK21 var løn: Reallønnen skulle sikres som absolut minimum. Det lykkedes – og mere til.

– Jeg er godt tilfreds med det resultat, vi har opnået. Det var nogle vanskelige forhandlinger i en stram ramme. Men det er lykkedes at sikre medlemmerne lønstigninger i en situation, hvor vi pga. corona godt vidste, at der ikke var nogen stor ramme at forhandle om. Og vi har sikret, at de offentlige lønninger følger de private, så når der kommer gang i hjulene igen, er vores medlemmer også med, siger forbundsformand Benny Andersen.

Med aftalerne følger en lønstigning på 5,02 pct. over de næste tre år – plus de lønstigninger, der er opnået gennem forhandlinger på forbundets egne områder. Omregnet til kroner og øre betyder det, at en socialpædagog i en almindelig basisstilling, som i dag har en startløn på 28.113 kr. om måneden, vil få 29.724 kr. om

måneden i november 2023. **Hun eller han kan altså se frem til en samlet lønstigning på 1.611 kr. pr. måned.**

En socialpædagog i en basisstilling med ti års erfaring eller mere vil stige med 1.837 kr. pr. måned. Hertil kommer pensionen, som bliver hævet fra 1. april 2022 fra 14,1 pct. til 14,2 pct.

Benny Andersen er også godt tilfreds med, at de kvindedominerede fag er blevet tilgodeset via puljer til lavt- og ligelønsregulering – en indsats, der blev taget hul på ved OK18, og som nu videreføres.

– Det er et vigtigt signal. Vi ved godt, at det ikke er ved overenskomstforhandlingerne, vi kommer til at udjævne den forskelsbehandling, et fag som vores er udsat for af historiske årsager. Men det er en vigtig markering af, at der er en forskel, som vi arbejder videre på at få fjernet, siger Benny Andersen. X

Se alle resultaterne af aftalerne på hhv. det kommunale, regionale og statslige område på sl.dk/OK21

Det indeholder aftalerne også:

- Parterne er blevet enige om to initiativer, **der skal styrke indsatsen i forhold til det psykiske arbejdsmiljø på arbejdspladserne.** Der skal bl.a. udvikles og tilbydes en frivillig uddannelse i ledelse af psykisk arbejdsmiljø for ledere med personaleansvar – et initiativ, der har været et ønske fra bl.a. Socialpædagogerne.
- **Der søsættes et partnerskab på seniorområdet,** som skal skabe en ny praksis for, at flere skal have et godt – og længere – seniorarbejdsliv.
- Der er **afsat midler til at mindske beskæftigelseskravet for at få pension** (såkaldt pensionskarens), hvilket nogle medlemmer af Socialpædagogerne også får glæde af.
- **Tryghedspuljen videreføres.**
- En kampagne med fokus på bæredygtighed og grøn omstilling skal **inddrage medarbejdernes grønne idéer.**
- **Kompetencefonden videreføres,** og parterne er enige om at fastholde fokus på individuel kompetencegivende kompetenceudvikling.
- **Der er aftalt en sorgorlov,** som giver begge forældre (inkl. adoptanter) ret til sorgorlov i indtil 26 uger efter et barns død i perioden indtil barnets 18. år.

Tryghed, når vi ser hinanden

Skab nærvær på afstand med virtuel bostøtte i et sikkert, lukket miljø.

Borgerguide.dk

KAMPAGNE

MIN & DIN grænse

FORSIDE

BARN

UNG

VOKSEN

OM OS

VÆLG TEMA

TEMA - MIN GRÆNSE

TEMA - DIN GRÆNSE

TEMA - HVAD ER OK?

TEMA - MIG OG DET DIGITALE

MIN OG DIN GRÆNSE

- Vi hører desværre alt for tit, at børn og unge ender i ubehagelige situationer, hvor deres grænser bliver overskredet – eller hvor de overskrider andres grænser. Sådan siger Mogens Wiederholt, direktør i CP Danmark (Landsforeningen for cerebral parese), der i samarbejde med Hjerneskadeforeningen står bag en ny kampagne mod seksuelle krænkelse af børn og unge. Formålet er at øge børn og unges selvindsigt og styrke deres evne til at sætte grænser for sig selv og andre i forhold til grænseoverskridende adfærd og seksuelle krænkelse. Kampagnen 'Min og din grænse' består af en webside med debatskabende korte film, interaktive fortællinger, podcast, læringsaktiviteter og brugervejledning. X

Læs mere på [min-din-graense.dk](#), der kan tilgås gratis og uden log-in

BOG

Overlevelseshuide til plejefamilier

Hvordan påvirker tidligt omsorgssvigt børn – og hvordan viser det sig på forskellige måder i barnets liv? Det er det gennemgående tema i en ny fagbog til plejefamilier. Bogen fortæller specifikt om de udfordringer og problemer, der kendetegner det at være plejefamilie. Forfatteren – jorde-moder Bente Nørgaard – skriver ud fra de erfaringer, hun har samlet gennem sit arbejde som dels supervisor for plejefamilier siden 2015 og dels underviser for plejefamilier i emner som tilknytningsadfærd og tilknytningstraumer samt det nødvendige forældresamarbejde. X

'Overlevelseshuide til plejefamilier' af Bente Nørgaard – kan købes ved henvendelse til forfatteren på [bentenj57@gmail.com](#)

OVERLEVELSESHUIDE TIL PLEJEFAMILIER

BOG

Min personlige livshistorie

Har du lyst til at hjælpe borgere med at få fortalt deres livshistorie? Så er der hjælp at hente i bogen 'Min personlige livshistorie', som er udgivet af medarbejdere på Bofællesskabet Frederiksgade med neuropædagogisk efteruddannelse og mange års erfaring med livshistorie. Bogen er tænkt som en skabelon, hvor hjælpeteksterne kan anvendes som inspiration til givende samtaler og relationsdannelse. Af bogen fremgår, at det at arbejde med livshistorie styrker identiteten og kan have afgørende betydning for ældre og personer med nedsat funktionsevne, psykiske handicap og andre, der har brug for hjælp til at få fortalt deres historie. X

'Min personlige livshistorie', udgivet af Bofællesskabet Frederiksgade, pris ca. 179 kr.

min personlige livshistorie

PODCAST

TV-DOKUMENTAR

'Bag skyerne – når børn søger' er en dansk prisvindende tv-dokumentar, der fanger de dagligdags, hjerteskrærende og af og til sjove øjeblikke i livet for flere mindre børn, der for nylig har mistet en eller begge forældre. Bliv inspireret til, hvordan man gennem leg kan give efter for raseri og smerte – og hvordan man lærer at sige farvel.

'Bag skyerne – når børn søger' kan streames på [dr.dk](#)

DE UNGE VENDER TILBAGE

Lasse, Frederik, Thea og Malthe er fire unge, som kender rusmiddelproblemer på egen krop – og som har oplevet, når samtaler, deltagelse i grupper og rådgivning ikke har været nok til at skabe den forandring, de håbede på. I en podcast giver de fire unge råd til professionelle, der arbejder med unge. De fortæller bl.a. om, hvilken betydning sproget har – og hvordan rammerne betyder noget for, om man får mod på at tale om sig selv. X

Lyt til podcasten 'De unge vender tilbage' på [Spotify](#) eller [iTunes](#)

Planner4You

Socialpædagogisk fagsystem med mødeplan, journal, medicinbehandling mm

Pris fra kun 505 kr/md (ex moms)

Mere end 380 institutioner og 10.000 brugere

GDPR Compliant

Tlf: +45 88 13 81 20

Så du kan koncentrere dig om det der er

VIGTIGST

Er I klar til tilsyn?

MAGTANVENDELSE

Magtanvendelse - anbragte børn og unge

E-læring målrettet enten voksenområdet eller området for anbragte børn og unge

Indholdet er udviklet i samarbejde med fagspecialister fra Gyldendal

Modulet tager udgangspunkt i Socialstyrelsens retningslinjer, og kombineres med praksisnære cases fra hverdagen.

Guide2know

Fagkonsulent Henriette Daabeck: 51 75 54 87
[henriette@guide2know.dk](#) / [www.guide2know.dk](#)

8 2021 MARTS #3 /// Socialpædagogen

Socialpædagogen /// 2021 MARTS #3 9

TEKST
LEA
HOLTZE
///
FOTO
TOR
BIRK
TRADS

Pludselig sad jeg dér, hvor de
snakkede om alle de forskellige
teoretikere og metoder.

Det gav en eksplosion i mine frontal- lapper

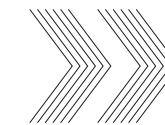

Som 55-årig besluttede **Poul-Erik Berger Juhl** at få papir på sine evner – om ikke andet kunne en merituddannelse være et springbræt videre, tænkte han. Tre år senere havde han ikke bare fået sine kompetencer sort på hvidt, men var også blevet en dygtigere socialpædagog

Dengang følte han sig frustreret. Han var – ikke efter eget ønske – blevet flyttet fra kommunens udsatteteam til en stilling som nattevagt på det socialpsykiatriske bosted.

En dag læste han referatet fra et møde i MED-udvalget, hvor Kompetencefonden blev beskrevet. Som en del af overenskomstforhandlingerne var der afsat midler til efter- og videreuddannelse, bl.a. den særlige pulje 'Ufaglært til faglært', hvor omsorgs- og pædagogmedhjælpere som Poul-Erik Berger Juhl kunne søge støtte til meritpædagoguddannelsen.

Der er mange, der ikke har taget uddannelsen til socialpædagog, som er kompetente, ligesom der er mange, der har taget en uddannelse, der ikke er. Men der er ingen tvivl om, at jeg er blevet en dygtigere socialpædagog af det.

— **Poul-Erik Berger Juhl**, socialpædagog

POUL-ERIK BERGER JUHL fra Norddjurs Kommunes socialpsykiatriske udsatte team er hjemme hos en borger med paranoid skizofreni. Borgeren har hørt, at en medarbejder på et socialpsykiatrisk bosted i Vestsjælland blev dræbt kort før nytår. Og han forsøger at overbevise Poul-Erik om, at det er okay at stikke en medarbejder ihjel, hvis man som borger føler sig krænket.

'Det kan gå helt galt,' tænker Poul-Erik Berger Juhl.

Efter besøget skriver han grundige observationer ned, tager kontakt til sin leder og foreslår, at teamet systematisk observerer udviklingen i borgerens retorik om drabet.

– Min tilgang i den situation er et produkt af min uddannelse. Og mit forslag blev med det samme sat i værk, siger Poul-Erik Berger Juhl, der i sommer færdiggjorde merituddannelsen til socialpædagog.

Men hvad havde han egentlig gjort, hvis ikke han havde taget den merituddannelse, men alene havde handlet på sine erfaringer? Det er der af gode grunde ingen, der ved. Men selv er Poul-Erik

Erfaringer
Poul-Erik Berger Juhl voksede op i Horsens og var med egne ord 'lidt af en baryl' som ung. Det giver ham i dag en god forståelse for borgerne – hvad de kæmper med, og hvor svært det kan være at ændre sit liv.

Berger Juhl ikke i tvivl om, at uddannelsen har gjort en forskel.

– Der er mange, der ikke har taget uddannelsen til socialpædagog, som er kompetente, ligesom der er mange, der har taget en uddannelse, der ikke er. Men der er ingen tvivl om, at jeg er blevet en dygtigere socialpædagog af det, siger han.

Et springbræt videre

Det var ellers slet ikke det, der var ambitionen, da Poul-Erik Berger Juhl tilbage i 2017 søgte ind på merituddannelsen.

Med sådan en uddannelse i rygsækken så han for sig, at han bedre kunne komme i betragtning til en mere attraktiv stilling i Norddjurs Kommune eller en af nabokommunerne. Han fik grønt lys fra ledelsen til at skrive en ansøgning, hvor han skulle redegøre for alle de erfaringer, der kompenserede for, at han ikke havde en gymnasial eksamen – og kom ind.

– Pludselig sad jeg dér, hvor de snakkede om alle de forskellige teoretikere og metoder. Der skete en eksplosion i mine frontallapper. Det var helt ekstremt, fortæller han.

Sov dårligt om natten

Poul-Erik Berger Juhl har arbejdet ti år i socialpsykiatrien. Han er oprindeligt uddannet lastbilmekaniker. Ifølge ham selv var han lidt af en

Står du i et fagligt dilemma,
så skriv til: nyhedsrum@sl.dk

ja!

TEKST
MARIA
RØRBÆK
///
FOTO
LARS
HORN

» KAN (NÆSTEN) ALLE MAGT- ANVENDELSER FOREBYGGES?

Er det muligt, at man med god socialpædagogik og stærk faglighed stort set kan forebygge al fysisk magtanvendelse? Svaret på det spørgsmål er de to socialpædagoger **Louise Smith Jensen** og **Karen Marie Juhl Nielsen** ikke helt enige om

Få gode
råd og faglig
input om magt-
anvendelser på
sl.dk/fagligtfokus

Karen Marie Juhl Nielsen er koordinator på den nordjyske professionshøjskole UCN og har tidligere arbejdet som socialpædagog og leder

Med tilstrækkelige normeringer, uddannede socialpædagoger, efteruddannelse, supervision og plads til refleksion kan næsten alle fysiske magt-anvendelser forebygges. Det har jeg selv erfaret i mit tidligere virke som socialpædagog og leder på

børne- og ungeområdet, hvor jeg bl.a. har arbejdet i psykiatrien og med børn med udviklingshæmning. Det handler i høj grad om et mindset, hvor man hele tiden søger alternativer til fysisk magt. Fx havde vi engang et barn med udviklingshæmning, som

ikke ville i seng, når han var ved at få et epileptisk anfald – og så kom vi i stedet med en madras. Selvfølgelig kan der være situationer, hvor der sker noget helt uforudset, så man fx er nødt til at gribe ud efter et barn, der er ved at løbe ud foran en

bil. Men det er nødværge-situationer – aldrig et socialpædagogisk redskab. Og hvis man i nødværge har grebet ud efter et barn, bør man bagefter altid reflektere: Hvad skal vi så gøre anderledes næste gang?

SKAL ALTID VÆRE
SIDSTE UDVEJ

- Magt kan være nødværge – aldrig omsorg
- Fysisk magt kan næsten altid forebygges

MAN SKAL ALTID
SØGE ALTERNATIVER

- Magt kan være omsorg
- Nogle magtanvendelser er uundgåelige

Louise Smith Jensen læser en kandidatgrad oven på pædagog-uddannelsen og er samtidig vikar på et botilbud i Nordjylland

Selvom fysiske magt-anvendelser altid skal være sidste udvej, er de uundgåelige, når man arbejder med mennesker, der ikke selv er i stand til at overskue konsekvenserne af deres handlinger – det kan fx være pga. et udviklingshandicap eller

demens. Konkret kan det være et menneske, der ikke forstår, at han eller hun er nødt til at ligge ned, når vedkommende får et begyndende epileptisk anfald, og som derfor ikke vil med hen til sengen. Jeg kalder det omsorgsfuld magt-

anvendelse, hvis man i den situation roligt lægger en hånd på skulderen og fører beboeren med, selvom han eller hun siger nej. I nogle tilfælde kan man motivere personen til at gå frivilligt med, men det er bare ikke altid muligt. Og selvom man havde ubegrænsede

ressourcer, er jeg sikker på, at der stadig ville være situationer, hvor det ville være nødvendigt at gribe ind med fysisk magt. I hvert fald hvis man vil undgå en situation, der bliver endnu værre for beboeren end en magtanvendelse.

nej!

TÆNK, HVIS VI RAMTE RIGTIGT FØRSTE GANG

Børnene Først

43 initiativer til, hvordan man sikrer børn et trygt hjem og flere rettigheder end i dag. Det er, hvad regeringens udspil 'Børnene Først' rummer. **Et udspil, der på mange måder lægger op til et paradigmeskifte på anbringelsesområdet**, idet der som noget nyt er formuleret et ønske om at forebygge omsorgssvigt, ikke anbringelser.

Et af de 43 initiativer hedder således: 'Barnet har krav på, at en anbringelse ikke skal ses som sidste udvej. **For nogle børn kan en anbringelse være den nødvendige forebyggelse.**'

Se det samlede udspil og de 43 initiativer på uvm.dk

TEKST
TINA
LØVBOM
PETERSEN
///
FOTO
KASPER
LØFTGAARD

– Vi må aldrig blive sidste udvej – for når det sker, er det ofte alt for sent at hjælpe omsorgssvigtede børn. Sådan siger forstanderen på to arbejdspladser, der har specialiseret sig i at tage imod og udrede akut anbragte børn – og anbefale den bedst mulige løsning for det enkelte barn

SPÆDBØRN, der er født med abstinenser. Børn, der allerede som helt små viser tegn på fejlnæring og misrøgt. Børn, der har været udsat for vold eller seksuelle krænkelse – eller som aldrig er blevet mødt i deres behov og følelser og derfor savner sociale kompetencer.

Det er langvarige og voldsomme traumer og skader, der følger med, når et lille barn flytter ind på døgnafdelingen på Glostrup Observations- og Behandlingshjem eller det tilsvarende tilbud Bagsværd Observationshjem. Skader, der langt fra altid kan fikses, men som barnet kan lære at leve med.

– Hos os møder barnet måske for første gang i sit liv ro og trykke rammer – omgivet af professionelle,

der stille og roligt opbygger barnet og giver det de nødvendige redskaber til at udvikle sig og komme i trivsel. Og vores fornemste opgave er at observere og udrede – og finde frem til den allerbedste løsning for det enkelte barn, hvad end det så er en hjemgivelse, anbringelse i familiepleje, på en døgninstitution – eller en anden løsning, fortæller Mette Ove, som er forstander på begge institutioner.

Giver børnene tryghed

I et af de mange legerum på Glostrup Observations- og Behandlingshjem har socialpædagog Malene Jensen gravet dybt i kasserne med kulørt legetøj og hevet en stor dinosaur frem. Den vækker med det

»»

Man kan rykke et barn så meget ved bare at være til stede og være interesseret i barnet – fx gennem leg.

— Malene Jensen, socialpædagog

Behov
Mange af de børn, som bliver akut anbragt, er tydeligt understimuleret og har ikke fået den omsorg, de har brug for, fortæller socialpædagog Malene Jensen.

samme glæde hos den tre-årige dreng, der lige nu har sit hjem på døgnafdelingen.

– De børn, vi får ind, har på ingen måde haft en normal barndom. Vi ser børn, som er fuldstændig understimulerede og hverken har fået nok at spise eller nok omsorg. Vi ser børn, der ikke stoler på voksne, og hvor vi skal gentage igen og igen, at de voksne

her ikke slår, og at vi kommer tilbage hver eneste dag. Og vi møder børn uden sprog, børn, som er voldsomt aggressive og udadretagerende – børn, der ikke vil livet, fortæller hun, mens hun sørger for hele tiden at søge øjenkontakt med drengen, der tumler rundt på gulvet med dinoen.

For det handler om at skabe kontakt med de små sårbare mennesker.

Om at opbygge relationer – og om at gøre børnene så trygge, at de bliver i stand til at vise deres følelser og give udtryk for deres behov.

– Jeg bærer rigtig meget på børnene, så de fornemmer min duft, hører min stemme og mærker mig. De har måske aldrig oplevet den der følelse af en voksen, der virkelig vil dem – og man kan rykke et barn så meget ved bare at være til stede og være interesseret i barnet – fx gennem leg, siger Malene Jensen.

Vi er sidste chance

Døgnafdelingen har plads til otte børn i alderen fra nul til seks år – og det gængse mønster er, at børnene bor der i op til et år, hvorefter langt størstedelen bliver anbragt i familiepleje. Og her spiller den faglige udredning en helt afgørende rolle, fortæller Mette Ove.

– For mange af de her børn er vi sidste chance. Så når vi får et lille barn ind, sætter vi al vores faglighed ind på at finde ud af, hvad det er for vanskeligheder og udfordringer, barnet har – og det kan jo være alt lige fra følelsesmæssige skader, spiseforstyrrelser og fejlnæring til tidlige tegn på psykiatriske diagnoser som autisme eller ADHD. Vi beskriver så objektivt og nuanceret som muligt, hvad det enkelte barn har brug for, så forvaltningerne kan træffe en beslutning om videre anbringelse på et fagligt grundlag.

Man gør det rigtige for sent

Men hvor det for 15-20 år siden var langt mere udbredt at anbringe et barn i en kortere periode på døgnafdelingen for at blive udredt, så man tidligt kunne sætte ind med den rette indsats, har billedet ændret sig markant i dag, siger Mette Ove.

»»

Nærvær

Børnene bliver rørt mest muligt – som her, hvor socialpædagog Charlotte Madum leger titte-bøh ved puslebordet. Det handler om at få børnene til at føle sig trygge – og kompensere for det nærvær, de har manglet.

– Jeg har 30 års erfaring på det her felt, og jeg må bare sige, at jeg alt for mange gange har oplevet, at indsatsen over for udsatte børn ikke har været god nok – fordi man ganske enkelt har ventet alt for længe med at gøre det rigtige. Det betyder, at de børn, der an-

Jeg må bare sige, at jeg alt for mange gange har oplevet, at indsatsen over for udsatte børn ikke har været god nok – fordi man ganske enkelt har ventet alt for længe med at gøre det rigtige.

— **Mette Ove**, socialpædagog og forstander

Udredning af børn og familier

Glostrup Observations- og Behandlingshjem og Bagsværd Observationshjem er begge selvejende døgninstitutioner under foreningen Livsværk – og består af hhv. en døgnafdeling og en familieafdeling.

I døgnafdelingen modtager man børn, der har været udsat for vold, seksuelle krænkelser og andre former for massivt omsorgssvigt. Børnene bor der typisk i op til et år – og langt størstedelen af dem bliver herefter anbragt i familiepleje.

I familieafdelingen anbringes børnene ofte direkte fra fødegangen – sammen med deres forældre, som er udfordrede på deres forældreevne. En typisk udredning varer mellem tre og seks måneder.

bringes fx hos os uden deres forældre, de er svært behandlingskrævende – og det er de nået at blive, fordi den indsats, man har sat ind med, ikke har været god nok eller tidlig nok.

Derfor er Mette Ove også glad for regeringens 'Børnene Først'-udspil, som hun mener har været længe ventet.

– For mig er der slet ingen tvivl om, at jo tidligere, der sættes ind med den nødvendige udredning, jo bedre kan man hjælpe barnet – og jo hurtigere finder man frem til, hvad der fremadrettet vil være det bedste for barnet. Og med udspillet mærker jeg da et håb om, at vi nu endelig kan begynde at tale om anbringelser som det, der i høj grad også kan være med til at forebygge omsorgssvigt, siger hun. X

Er I klar til tilsyn?

**Få styr på
medicinshåndtering
via e-læring
– nemt og effektivt**

Når de to moduler er gennemført, kan du bruge dem som opslagsværk og til repetition

Indholdet er udviklet i samarbejde med fagspecialister fra Gyldendal

Modulerne tager udgangspunkt i vejledningen "Korrekt håndtering af medicin" udgivet af Styrelsen for Patientsikkerhed.

Guide2know e-learning

Fagkonsulent Henriette Daabeck: 51 75 54 87
henriette@guide2know.dk / www.guide2know.dk

Psykatri

Attraktive stillinger på De Særlige Pladser

Gør en forskel for sårbare patienter med et samtidigt misbrug – vi har brug for dig, din faglighed og dine kompetencer

REGION

Vi vil skabe det bedst mulige samlede forløb på tværs af region og kommune, og nu åbner vi et nyt afsnit. Her vægter vi respekt og tillid til hinandens psykiatriske og somatiske kompetencer.

Læs mere om De særlige pladser og patientgruppen og find ud af om du vil være med til at åbne et nyt afsnit på www.psykiatri-regionh.dk/frederikssund

Interesseret?

ANBRINGELSER SKAL UD AF SKAMMEKROGEN

Det er glædeligt, hvis vores indsats ikke længere er nederst på Indsatstrappen, mener to socialpædagoger om regeringens udspil på anbringelsesområdet, der gør op med Herningmodellen og giver et helt nyt syn på anbringelser

TEKST
LEA
HOLTZE
///
FOTO
ASTRID
DALUM
&
KASPER
LØFTGAARD

JEG HAVDE ALTID bare fået at vide, at jeg havde 'krudt i røven'.

Jeg var blevet misforstået hele mit liv.

Sådan fortæller Christina Skovbjerg, der i en alder af 23 år flyttede ind på døgninstitutionen Bakkevej i Midtjylland.

Op til da var hendes barndom og ungdom kørt mere og mere af sporet, hvor hun endte i et massivt stofmisbrug, blev smidt ud fra sit kollegie og røg på psykiatrisk afdeling med en hashpsykose.

Efter forsøg på forskellige indsatser blev Christina Skovbjerg anbragt på et bosted for mennesker med fysiske og psykiske funktionsnedsættelser – men der var hun så fejlplaceret, at hun stak af. Og først som 23-årig blev hun tilbudt en plads i Bakkevejs ungehus, der ellers var til unge

på 13-18 år. Her blev hun udredt og fik hjælp til at håndtere, hvad der viste sig at være ADHD, OCD, angst og en personlighedsforstyrrelse.

– På Bakkevej kom der pludselig noget faglighed ind over – det var, som om de bedre kunne forstå og hjælpe mig. Og de gav mig oplevelsen af, at det var okay, at jeg var mig – og at det var okay at føle, hvad jeg følte, fortæller hun.

Nyt syn på anbringelser

Christina Skovbjerg er en af dem, som regeringen med socialminister Astrid Krag i spidsen vil have, at 'systemet' skal lytte mere til. Under overskriften 'Børnene Først' har de præsenteret et udspil til en reform af anbringelsesområdet, der skal sikre børn et trygt hjem og flere rettigheder end i dag – fordi alt

for mange udsatte børn ender som udsatte voksne.

Regeringen lægger bl.a. op til at gå væk fra at se anbringelser som sidste udvej og noget, der skal undgås. I stedet peger de i udspillet på, at anbringelser kan være den nødvendige forebyggelse. Der skal fx automatisk laves en vurdering af behovet for også at anbringe søskende til anbragte børn, ligesom flere anbringelser skal gøres permanente.

Og så skal barnet have ret til at anmode om at blive anbragt og

Jeg glæder mig usigeligt meget over, hvis man nu hører efter og anerkender, at en massiv indsats også kan være forebyggende.

— **Charlotte Møller Pedersen**, forstander Dannevirke Kostskole og formand FADD

Tendens
Ifølge tal fra Danmarks Statistik er antallet af anbringelser på landsplan faldet med 9 pct. siden 2011, mens anvendelsen af forebyggende foranstaltninger siden 2015 er steget med 10 pct. på landsplan.

have ret til en second opinion hos Ankestyrelsen, hvis kommunen imod barnets vilje beslutter, at barnet skal skifte anbringelsessted eller hjemgives.

Alt sammen signalerer i høj grad nye toner på anbringelsesområdet. For under parolen 'investér, før det sker' har landets kommuner i snart et årti forsøgt at sætte ind med den mindst muligt indgribende indsats – med andre ord indplaceret børnene på det lavest mulige trin på den såkaldte indsatstrappe. En trappe, hvor øver-

ste trin – og den absolut sidste udvej – var en anbringelse.

Tilløkkende besparelser

Frontløberne for modellen var Herning Kommune, der i 2013 nedsatte et team, som med inspiration fra den svenske kommune Borås skruede op for antallet af sagsbehandlere, der hver især skulle have langt færre sager. Sagsbehandlerne fik til opgave at komme tidligere og mere intensivt ind i sagerne – og at fokusere på tidlige, forebyggende indsatser og

på, at de foranstaltninger, der blev brugt, var så tæt på et almindeligt hverdagsliv som muligt.

I 2017 lavede forskningsinstituttet Kora (senere VIVE, red.) en evaluering, der viste, at Herning Kommune havde et markant fald i antallet af institutionsanbringelser og en stigning i andelen af anbragte, der kom i familiepleje. Desuden blev hjemmebaserede indsatser brugt mere. Og samlet set havde man sparet mere end dobbelt så meget som forventet på anbringelsesområdet, fortæller chefanalytiker Hans Skov Kloppenborg fra forskningsinstituttet VIVE, der var med til at evaluere modellen.

– Der var fagligt set mange gode takter i modellen, der samtidig gav en løsning for kommunekassen, som var enormt tillokkende. Man fik dog aldrig evalueret, hvad de ændrede foranstaltninger betød for børnenes trivsel, og det er rigtig ærgerligt. For mange kommuner har den økonomiske dimension været en kærdommen si-deeffekt. Bl.a. Socialstyrelsen har sat en ære i at sige, at det økonomiske hensyn ikke måtte være drivende. Det kan modellen godt misbruges til, hvis man vil. Men om det er sket, ved vi ikke, siger han.

Faglighed før økonomi

Siden har den såkaldte Herning-model bredt sig til mange af landets kommuner. Nogle kommuner har desuden indført mål for, hvor stor en andel der skal være anbragt i familiepleje. Og ser man på KL's nøgletal omkring udsatte børn og unge, viser de en generel udgiftsstigning – men et fald i udgifter til døgninstitutioner på over en mia. kr. fra 2009 til i dag.

Fagfolk og organisationer – bl.a. Socialpædagogerne – har »»

HERNINGMODELLEN

Herningmodellen tager med fokus på tidlige, forebyggende indsatser afsæt i en såkaldt indsatstrappe, hvor tanken er, at man vælger det trin på Indsatstrappen, der bedst matcher behovet hos barnet og familien. Nederst på trappen ligger de mindre indgribende tiltag som fx hjemmebesøg. Indsatserne intensiveres, jo højere man kommer op ad trappen – og øverst ligger anbringelse, først i familiepleje, siden på døgninstitution.

KILDE: HERNING KOMMUNE

flere gange råbt op om, at de økonomiske gevinster fik lov at overskygge de socialfaglige. En problematik, der blev sat på spidsen, da det for nylig blev afsløret, at Guldborgsund Kommune havde bedt sagsbehandlerne om at finde en besparelse på 100.000 kr. per sagsstamme – kombineret med et krav om, at der i hver sagsstamme kun kunne bevilges én foranstaltning.

– Det er næsten til at græde over, at man forsøger at styre børneområdet så forenklet, konstaterer seniorforsker Anne-Dorthe Hestbæk fra VIVE og fortsætter:

– Jeg har set kommuners præsentationer af Indsatstrappen, hvor prisen på hvert trin var påført, og en rød pil pegede op ad trappen, mens en grøn pil pegede ned. Barnet skulle altså så hurtigt som muligt skubbes ned ad Indsatstrappen til mindre indgribende foranstaltninger. Jeg er med på, at noget er billigere end andet. Det, jeg appellerer til, er individuelle, faglige vurderinger i hver sag, siger hun.

Dertil kommer, at der bør blive fulgt langt mere op på, hvad der virker for børnene. For sidste år viste en VIVE-undersøgelse, at børn, der var blevet anbragt, efter de fyldte 15 år, bonnede voldsomt ud på en lang række risikoparametre senere i livet såsom misbrug, selvskadende adfærd, selvmordsforsøg og dårlige skoleerfaringer.

Og næsten to tredjedele af dem var ikke i gang med en uddannelse.

– Noget burde være sket tidligere. Vi ved bare slet ikke nok om hvad, siger Anne-Dorthe Hestbæk.

Vend trappen om

Men for Mette Ove, socialpædagog og forstander på hhv. Glostrup Behandlings- og Observationshjem og Bagsværd Observationshjem, er der ingen tvivl.

For tænk, hvis kommunerne vendte indsatsen på hovedet. Tænk, hvis de i stedet for at starte nederst på Indsatstrappen sprang direkte op på et af de øverste trin – og satte ind med en massiv indsats som fx anbringelse på en døgninstitution eller i et familietilbud i døgnregi. Og herfra bevægede sig ned ad trappen, i takt med at barnet og forældrene blev udredt og fik det bedre – og man fandt frem til den rette langsigtede løsning, hvad end det så er en anbringelse i familiepleje, en massiv familieindsats i hjemmet eller noget helt tredje.

– Jeg ser det i bund og grund som en katastrofe, at et tilbud

Opfølgning
Ifølge seniorforsker i VIVE Anne-Dorthe Hestbæk bør der følges langt mere op på, hvad der virker for børnene, end det sker i dag på anbringelsesområdet.

som vores ligger sidst på trappen. For man kunne hjælpe langt flere udsatte børn meget tidligere, hvis man satte ind med massiv hjælp og en grundig faglig udredning fra start, siger hun og forklarer, hvordan hun oplever indsatserne i dag:
– Vi oplever gang på gang, at man sætter ind med en lang række mindre indgribende indsatser i hjemmet. Og først når det viser sig, at de indsatser ikke har virket, ja, så fjerner man barnet og anbringer det på et tilbud som vores. Men på det tidspunkt er barnet så skadet, at vi står med et langt mere komplekst og tidskrævende udredningsarbejde for at sikre, at vi finder den allerbedste løsning.

Spild af børnenes liv

Samme oplevelse har Charlotte Møller Pedersen, der er forstander på opholdsstedet Dannevirke Kostskole og formand for Foreningen af Døgn- og Dagtilbud

Udlændinge- og Integrationsministeriet

Styrelsen for International Rekruttering og Integration

Udforsk SIRIs kursuskatalog for 2021 og få overblik over vores aktuelle og gratis arrangementer på tværs af integrationsområdet.

Hent vores kursuskatalog for 2021 på uim.dk/publikationer.

for udsatte børn og unge (FADD, red.). Og derfor endte hun helt ude på kanten af stolen, da statsministeren for godt et år siden lovede bedre forhold for udsatte børn i sin nytårstale.

– Jeg har arbejdet i det her fag i rigtig mange år og fulgt udviklingen. Jeg blev rørt over talen – på børnenes vegne og på medarbejdernes, fordi de hver dag knokler for at give de her børn et bedre ståsted, men oplever, at børnene ikke får de mest optimale betingelser for et fremtidigt liv, siger hun og fortsætter:

– Grundsynet har været, at det var synd for børn, at de blev anbragt. Børn har været igennem tre, fire og nogle gange fem forskellige forløb, før de så får den rigtige indsats. Det er børnenes liv, vi spilder. Og socialpædagerne har skullet være små mirakelfabrikker. Det har de peget på i årevis, og jeg glæder mig usige-

ligt meget over, hvis man nu hører efter og anerkender, at en massiv indsats også kan være forebyggende, lyder det fra Charlotte Møller Pedersen.

Tilbage i Midtjylland bor Christina Skovbjerg i dag i sin egen lejlighed og er til sommer færdiguddannet som salgssassistent. Når hun tænker tilbage, ville hun ønske, at hun var blevet mødt med den rette indsats tidligere – og måske havde været fem års stofmisbrug foruden.

Men hun er taknemmelig for den støtte, hun endte med at få.

– Det er mig, der gør, at jeg er nået så langt – men uden Bakkevej havde jeg slet ikke været her i dag. Derfor ønsker jeg for anbragte børn, at de får den samme hjælp, støtte og kærlighed, som jeg fik. For alle har ret til at leve livet og kæmpe for det, de gerne vil, siger hun. ×

FAMILIER FÅR EN TIMEOUT

FORÆLDREFOKUS

Det giver bedre anbringelser, hvis vi ikke kun behandler det udsatte barn – men sørger for, at også familien får den nødvendige hjælp. For det kan være katastrofalt helt at skrive forældrene ud af ligningen, lyder erfaringen fra **Familiecentret i Esbjerg**

TEKST
TINA
LØVBOM
PETERSEN
///
FOTO
ASTRID
DALUM

—V I GÅR OG LAPPER på noget ved at sætte plastre på rundt omkring – men det pibler ud alligevel. Det er det billede, Rikke Graabæk Christensen bruger, når hun skal beskrive, hvordan anbringelsesmønsteret har udviklet sig de seneste år set fra hendes stol som socialpædagog og fagkoordinator på Familiecenter Ulvevej i Esbjerg. Her oplever hun nemlig en kedelig tendens med, at udsatte og omsorgssvigtede børn og unge anbringes alt for sent.

– Der har typisk været rigtig mange indsatser – det har bare

ikke hjulpet. Man har måske afprøvet forskellige professionelle og faglige dagforanstaltninger, aflastning og familieværksted – eller der har været tilknyttet en ungekonsulent eller en hjemme hos-løsning. Men når forældrene selv eller myndighederne når et punkt, hvor de kan se, at indsatsen ikke er den rette, så anbringes barnet hos os, siger Rikke Graabæk Christensen.

I deres livs krise

Ulvevej er Esbjerg Kommunes akut- og observationstilbud – og modtager børn i alderen op til

18 år i døgnophold. Tilbuddet er en af i alt 24 afdelinger under Familiecentret i Esbjerg (se boks side 28) – og kerneydelsen her er at udarbejde socialpædagogiske observationer af børn og unge, der er akut fjernet fra hjemmet.

– Vi møder familierne, når de er i deres livs krise. Forældrene har fået deres barn fjernet, og både børn og forældre er ulykkelige, vrede, frustrerede og bange. Vi skal selvfølgelig sikre barnet først – men vi skal også møde forældrene, som jo har oplevet det værste, man kan opleve som mor eller far. Og i sådan en situation vil det være katastrofalt at skrive forældrene ud af ligningen, forklarer Rikke Graabæk Christensen.

Man kan se det lidt som en timeout for hele familien, når et barn anbringes på Ulvevej, fortæller socialpædagog og afdelingsleder Søren Lønborg Kristiansen.

– Vi handler hurtigt og konsekvent, når vi får et barn ind »»

Tryghed

Når et barn anbringes på Familiecenter Ulvevej, skal det først og fremmest mødes med struktur, tryghed og høj faglighed, fortæller afdelingsleder Søren Lønborg Kristiansen.

**BØRNS
VILKÅR**

SAMMEN STOPPER VI SVIGT

”Bisidderen kunne forklare mig om systemet, og hun var på min side. Det er jeg glad for.”

Kender du et barn, der skal til børnesamtale i kommunen eller Familieretshuset?

Hvis ja, så vil Børns Vilkårs bisiddere meget gerne hjælpe.

For langt de fleste børn og unge er der en stor tryghed i at have en bisidder med, når de skal til møde med myndighederne. Mange børn vælger at have et familiemedlem, en lærer eller en pædagog med som bisidder. Men det kan ofte være svært for barnet, at tale åbent om sine bekymringer, da barnet ved, at der også er en hverdag efter samtalen, hvor barnet skal leve med de ubehagelige ting, der kan blive sagt. Ligeledes kan det også være ubehageligt for en pædagog eller en lærer at have denne viden, som de ikke efterfølgende kan dele med nogen.

Børns Vilkår bisidder børn til børnesamtalen i kommunen og Familieretshuset. Vi forbereder barnet til møderne og er en tryghed for barnet både før, under og efter børnesamtalen. Bisidderne kender til systemet og har erfaring i at arbejde med børn og unge. Bisidderen hjælper barnet til at fortælle det, der kan være svært og sørger for at barnet får en stemme i sin egen sag.

Du kan hjælpe barnet med at få en bisidder.

Ring til bisidderafdelingen på tlf. 35 55 55 59, eller læs mere på bornsvilkar.dk/bisidning

Dialog
De forældre, som får fjernet deres børn, har oftest selv været udsat for massivt omsorgssvigt – og det skal der også arbejdes med. Her tager Søren Lønborg Kristiansen en snak med en mor under en gåtur ved vandet.

akut. Først og fremmest tager vi os selvfølgelig af barnet, som mødes med ro, struktur, tryghed og høj faglighed. Men inden for det første døgn sørger vi også for, at en familiekoordinator har kontakt til mor og far og aftalt det første møde. For vi ser forældrene som værende lige så udsatte som barnet, så vi undersøger også deres problematikker og tager hånd om de udfordringer, de har, siger han.

En pædagogisk kortlægning

Metoden, de anvender i Esbjerg – og som de selv har udviklet – kaldes en pædagogisk kortlægning. Det er en tilgang, der involverer de væsentligste personer omkring det anbragte barn – som ud over mor og far kan være pårørende, naboer, venner, skolelæreren, pædagogen – eller fodboldtræneren.

– Vi interviewer dem alle ud fra samme spørgeskema – og det munder ud i en kortlægning, der giver os en rigtig god rettesnor for, hvad der er på spil i den her familie, og hvor der er åbninger til den rette indsats, forklarer Søren Lønborg Kristiansen og tilføjer, at den samlede kortlægning også skal

sikre, at forældrene ikke køres ud på et sidespor.

– Når vi på den måde arbejder intensivt med familierne, kan vi se, at hvor vi før videreanbragte 95 pct. af de børn, vi får ind akut, så videreanbringer vi nu kun omkring halvdelen. De resterende 45 pct. sender vi altså hjem til mor og far igen – og vi gør det med ro i maven, fordi vi også har taget forældrene alvorligt og sat ind over for deres udfordringer.

Svarer til at tale kinesisk

Men nogle gange er en anbringelse uden for hjemmet den bedste løsning for barnet. Og her er det ifølge Rikke Graabæk Christensen vigtigt, at man ikke ser anbringelser som den sidste og værste løsning – men som et greb, der i høj grad medvirker til at forebygge omsorgssvigt.

– Forældrene til de børn, der fjernes akut, er ofte voksne, der

selv har været udsat for massivt omsorgssvigt som børn. Så når de ikke evner det med at forstå og rumme deres barn og give den nødvendige omsorg, skyldes det ikke ondhed eller dårlige beslutninger – de kender bare ikke til basal omsorg eller tilknytning. Jeg plejer at sige til forældrene, at når vi som system beder dem om at være ansvarlige forældre og gøre det, som måske for dig og mig er helt naturligt, ja, så svarer det til, at vi beder dem om at tale kinesisk. Det er egenskaber, de ikke har – for de har aldrig lært det, siger hun.

Stabile samværsforældre

Derfor handler det da også nogle gange om at gøre mor og far til så stabile samværsforældre som muligt, så barnet aldrig mister sin tilknytning til sine forældre – og om at få bioforældre og plejeforældre til at arbejde tæt sammen om barnet, tilføjer Søren Lønborg Kristiansen.

– En familiekoordinator har fx arbejdet rigtig meget med en far, hvis barn nu er i familiepleje. Han har erkendt, at han bl.a. har et hashforbrug, der gør, at han ikke kan være far på fuldtid. Men han skal jo stadig spille en væsentlig rolle i barnets liv, så familiekoordinatoren endte med at bustræne sammen med ham, så han selv kunne besøge sit barn, siger han og fortsætter:

– Vi skal huske, at de her børn har deres forældre for altid – og statistikkerne viser, at når barnet fylder 18, og systemet slipper dem, så vender de sig mod deres forældre, da de er de eneste, de har. Derfor er det så vigtigt, at vi også udvikler mor og far. ×

Tilbud til hele familien

Familiecentret i Esbjerg hjælper udsatte børn og deres forældre godt på vej gennem en række forskellige indsatser, der bl.a. tæller:

- **Aflastningen** – tilbud til socialt udsatte børn i Esbjerg Kommune
- **Akut- og korttidsanbringelser** – tilbud til børn fra 0 til 18 år i døgnophold
- **Basen** – hjælp til børn og unge mellem 12 og 18 år, samt familier, med psykiske/psykiatriske udfordringer
- **Tilbud** til sårbare gravide, familiepleje, familiebehandlingsforløb, hjemme hos-team samt et helhedsorienteret 'Hånd om Familien'-tilbud
- **Bosteder og døgninstitutioner** for børn og unge
- **Ungdomspension** til psykisk sårbare unge, et ungehus – og et psykologisk center.

Læs mere om de mange tilbud på esbjerg.dk – søg på 'Familiecentret'

VIL DU HAVE 10.000 KR.? OG HAR DU EN GOD IDÉ?

Psst...
Hæng mig op på din arbejdsplads!

Så kan du søge om op til 10.000 kroner fra Socialpædagogernes Initiativpulje til fx:

- ➔ faglige eller sociale arrangementer
- ➔ netværk lokalt, digitalt eller på tværs af landet
- ➔ inspirationsture til andre arbejdspladser
- ➔ initiativer, som styrker det gode arbejdsmiljø på arbejdspladsen

Eller noget helt andet? Kun fantasien sætter grænser...

Det skal dog være...

- ➔ åbent for medlemmer af Socialpædagogerne
- ➔ til gavn for flere end dig selv

HVORDAN HAR DU LYST TIL AT DELE DIN FAGLIGHED?

Søg Initiativpuljen på www.sl.dk/pulje

Initiativpuljen er en del af 'Vi er Socialpædagogerne' og 'Sammen former vi det gode arbejdsmiljø', hvor du er i fokus og kan være med til at udvikle fremtidens faglige fællesskab.

Pusterummet i en corona-ramt hverdag

På **Job & Aktivitetscenter Hørkær** i Herlev bruger socialpædagoger deres faglighed til at holde fast i alle før-corona-strukturer og -rutiner. Bag mundbind og med handsker kaster de sig ud i at plante nye frø, synge fællessang, udforske naturen, stimulere sanserne – og skabe de livsnødvendige øjeblikke for borgerne, hvor følelsen af samhørighed overskygger restriktioner og afsavn

TEKST TINA LØVBOM PETERSEN /// FOTO SOFIA BUSK

Fleksibilitet

Borgere på botilbud skal have et tilbud om aktivitet – og derfor holder Hørkær åbent og tilbyder bl.a. ture ud i naturen. – Men pga. corona har ikke alle borgere kunnet komme til os, så i en periode kørte vi fast ud til to bosteder i Herlev Kommune for at tilbyde kreative aktiviteter hos dem, fortæller leder på Hørkær Lars Linding Urup.

Afstand

På Hørkær har de selv udviklet nogle særlige skærme, som let kan sættes op og rykkes rundt i både værksteder og i kantinen. På den måde kan borgerne holde afstand under corona – men stadig nyde hinandens selskab.

Grønne fingre

I Naturgruppen handler det om at bruge naturen mest muligt. Så her bliver der både lavet syltetøj af sidste sæsons bær og frugter – og forspiret til næste sæson, fortæller socialpædagog Sonja Brorsen: – I dag planter vi fx frø fra sidste års høst, så vi til sommer kan få glæde af både tomater, peberfrugt, agurker og chili. Med fingrene i jorden kan borgeren både mærke og følge naturens kredsløb.

Nuet

I Krea- og bevægelsesgruppen er fællessang og mindfulness to af de faste punkter på aktivitetslisten. 'Mærk, hvordan dine muskler bliver bløde og afslappede. Det føles rart,' lyder det blidt fra en højtaler. På få minutter sænker roen sig hos alle i lokalet. Al uro og snak forstummer – og en dejlig afslappet stemning breder sig.

Hudsult

Berøring og fysisk kontakt er vigtigt for alle mennesker – også under corona. – Mange af borgerne lider af hudsult, fordi de har levet isoleret så længe. Derfor gør vi meget ud af at røre deres hænder mest muligt, fortæller socialpædagog Annemette Riedel Jensen.

Selvstændighed

Dagens ret er koteletter i fad – og køkkenholdet har været i sving hele formiddagen med hjælp fra bl.a. socialpædagog Berit Vejling Hansen: – Før corona gik borgerne selv op og tog deres mad og service, men i dag skal alt anrettes og serveres pga. corona. Og det er en stor udfordring, synes jeg, at vi nu fratager borgerne nogle af alle de små ting, der giver dem følelsen af selvstændighed. Så det er noget, vi skal arbejde med igen, når vi får mere normale tilstande, siger hun.

Sikkerhed

Pga. corona har mange bosteder aftalt med borgerne, at de bliver hjemme i de perioder, hvor smitten er høj. Derfor ligger antallet af borgere, der bruger tilbuddene på Hørkær, lige nu på ca. halvdelen af det normale.

Picnic

De borgere, som hører til i Udegruppen, tager på tur i al slags vejr. I dag er teamet rullet til Arresø for at nyde frokosten under åben himmel. – Mange af borgerne er lidt usikre og bange for at gå i sneen, så vi leder altid efter steder med gode stier. Der skal også helst være adgang til toilet, hvilket kan være en udfordring her under corona, hvor mange offentlige toiletter er lukket ned, fortæller socialpædagog Dennis Mandal.

Et meningsfuldt fællesskab

Job & Aktivitetscenter Hørkær er et beskyttet beskæftigelses-, aktivitets- og samværstilbud under Herlev Kommune for voksne med nedsat fysisk og/eller psykisk funktionsevne. På Hørkær arbejder personalet i fire team. Et team har hovedvægten på produktion og beskyttet beskæftigelse med fokus på at støtte borgerne i arbejdsidentiteten, mens de øvrige tre team har hovedvægten på aktivitet og samvær.

Hvert team har forskellige aktivitetsgrupper, som borgerne er tilknyttet ud fra ønsker og ressourcebehov. Der er bl.a. grupper for kreativitet, natur og bevægelse samt en udegruppe.

Under corona må borgerne ikke bevæge sig på tværs af grupperne – eller på tværs i huset.

Udeliv

I Udegruppen har borgerne så store kognitive vanskeligheder, at de fx ikke kan deltage i montage eller anden produktion. Deres aktiviteter består af bl.a. gåture og andre aktiviteter i naturen, som de selv er med til at planlægge. Ifølge socialpædagerne i Udegruppen er det ikke kun naturen, der virker beroligende på sind og tanker – også busturene har en beroligende og skærmende effekt på borgernes indre uro.

///

37 ≡

Der stod ikke ’socialpædagog’ på mit job

TEKST MARIA RØRBÆK /// FOTO NILS LUND PEDERSEN

Hvorfor skulle der ske noget nyt?

For at sige det lidt smart er livet for kort til dårlig ledelse og dårlige opgaver. I mange år havde jeg været rigtig glad for mit arbejde som familiebehandler, men pga. omstruktureringer og ledelsesskift var jeg det ikke længere. Så for to år siden kastede jeg mig ud i en helt ny jobfunktion som forælderrådgiver – og for nylig er jeg så også blevet det, vi kalder pårørenderådgiver.

Hvad er en forælderrådgiver?

Det er en slags tovholder og vejviser for forældre, der har børn med særlige behov, og som måske føler, at de kommer i klemme i systemet. Fx fordi de ikke oplever, at deres barn får den støtte, det har behov for – eller hvis de oplever, at sagsbehandleren modarbejder dem. Jeg er ansat af kommunen, men som en neutral part, der skal lytte, vejlede og på anden måde hjælpe med at få den mest konstruktive dialog med kommunen som muligt. Nogle gange tager jeg med til møder og sikrer et bedre samarbejde. Andre gange hjælper jeg familierne med at finde ud af, hvem de skal henvende sig til med bestemte problematikker.

Hvorfor søgte du jobbet?

Jobannoncen dukkede op i min indbakke, og selvom de ikke søgte en socialpædagog, tænkte jeg, at det lige var noget for mig. Som familiebehandler var jeg vant til at tale med forældre om det, der er svært. De opfordrede socialrådgivere til at søge, fordi det er vigtigt, at man forstår

Bjarne Bruun 55 år

2021
Jobbet som forælderådgiver suppleres med en funktion som pårørenderådgiver for børn og unge under 18 år

2018
Forælderådgiver i Odense Kommune

2002
Familiebehandler i Familiehuset Vissenbjerg, der senere skiftede navn til Familiehuset Tommerup

1992
Socialpædagog på Fjordtofte børne- og familiebehandlingsinstitution – heldagsskole og familiebehandling

1991
Højskole

1990
Projektleder i 'Fritidsaktiv – ej klient'

1990
Uddannet fritidspædagog – har senere også uddannet sig til psykoterapeut

det kommunale system og forskellige regler og love. Men jeg tænkte, at det kan jeg da lære. Og det kunne jeg. Ikke mindst fordi jeg har fået god hjælp af kolleger i forvaltningen.

Hvad indebærer det, at du nu også er pårørenderådgiver?

Det betyder, at jeg bliver kontaktet, når børn og unge er pårørende til fx en psykisk syg forælder eller en handicappet søskende. Også her fungerer jeg som en slags vejviser, der har overblik over tilbud i kommunen og civilsamfundet, og jeg kan fx henvise til en samtalegruppe for børn med søskende med et handicap eller familierådgivning til hele familien.

Hvordan bruger du din socialpædagogiske ballast?

Den bruger jeg helt klart i samtalerne. Jeg kan ikke bare lige sige, hvad familierne skal gøre. Jeg er nødt til først at få en forståelse for præcis deres situation, og her bruger jeg min faglighed til at skabe tillid, relation og en god samtale.

Hvad er dit råd til andre?

Det er jo individuelt, om man skal kaste sig ud i noget helt nyt – for det kunne jo også være gået galt. Men hvis man har ressourcerne til at tage en chance, skal man gøre det. For mig har det været fantastisk. ×

Familie-
behandler

Forældre- og
pårørenderådgiver

Oven i rollen som forælderådgiver fik Bjarne Bruun for nylig en ny funktion som pårørenderådgiver for børn og unge under 18 år, der fx har en psykisk syg forælder eller søskende med et handicap.

Job- og
karriererådgivningen
tilbyder gode råd og
sparring til dig, der overvejer
at skifte spor.
Ring mandag kl. 14 til 17 på
7248 6060
eller bestil tid til
en samtale på
7248 6000

FOTO: PRIVAT

Betina Lund Hansen om Heidi Birk Pedersen

Det jeg ser

Betina Lund Hansen og Heidi Birk Pedersen er kolleger på opvækstmiljøet Topsand i Esbjerg

HEIDI GØR MIG – OG BØRNENE – TRYGGE

'Bliver du usikker, kan du altid ringe.' Sådan har Heidi flere gange sagt til mig, hvis jeg skulle være alene på vagt. Og det benytter jeg mig nogle gange af. For man kan jo godt blive usikker, når man starter på en ny arbejdsplads og med en helt ny målgruppe, som jeg gjorde for tre måneder siden.

Heidi har arbejdet der i mange år og har en stærk relation til børnene. Hun siger, hvad hun ser, og de ved, hvor de har hende. Det gør bl.a., at de i forvejen belastede børn får en chance for at slappe mere af og giver plads til udvikling og bearbejdning af traumer.

Jeg husker tydeligt, at hun på min allerførste vagt var meget opmærksom på at sætte mig ind i alt det praktiske, som får sådan et lille opvækstmiljø til at fungere, og det var faktisk en stor lettelse for mig – for når det praktiske kører, er der mere tid til børnene. Samtidig deler hun ud af sin faglighed. På Topsand arbejder vi mentaliserende, og hendes erfaringer og viden om dette ført ud i praksis er utrolig givende og lærerigt. Hun formår at vise og fortælle på en praktisk og jordnær måde, så man forstår det uden at føle sig lille. Man føler sig bare tryk og godt tilpas.

Ser du noget særligt hos en kollega? Send en mail til: nyhedsrum@sl.dk

Hørt!

Det lokker børnene ud af sengen, når man som mor eller far spørger, om man ikke lige skal hen og træde nogle balloner i stykker. Og jeg kan se, at der sker noget i den her relation med dem, der mødes på gulvet. Der opstår et fællesskab, når nogen spiller fodbold, tramper balloner eller spiller et spil sammen med sin far. Og det fungerer også, hvis man sidder i kørestol.

— **Mette Sorang Kjær**, velfærdskoordinator og socialpædagog på H.C. Andersen Børne- og Ungehospital – om de nye interaktive gulve, hun har taget initiativ til

Øjeblikket

Vi gik langs jernbanen – og som så mange gange før talte Jens Jakob om tanken om at springe ud foran et tog. Han havde flere selvmordsforsøg og psykiatriske indlæggelser bag sig, så det var et alvorligt emne. Jeg havde fået opbygget en god tillidsfuld kontakt og sagde på en meget konstaterende, nøgtern måde: 'Jens Jakob, hvis du gør det, så kan vi jo ikke samarbejde længere. Jeg kan ikke samarbejde med en, der er død.' Vi gik lidt længere, og så sagde jeg: 'Jens Jakob, vil du gerne dø?' 'Nej,' sagde han så. 'Vil du gerne leve?' 'Ja, Anja, jeg vil gerne leve, men jeg ved ikke hvordan.' Og lige i det øjeblik vidste jeg, at der var sket et vendepunkt. Nu var det ikke længere et spørgsmål om, om han ville leve, men hvordan ... Og jeg vidste, at der var sket en forandring, så han var motiveret for at ændre sit liv.

— **Anja Møllergaard Jacobsen** er bostøtte i Socialpsykiatrisk Støttecenter Kalkværksvej i Frederikshavn. Borgeren hedder noget andet i virkeligheden